

умовах безнастанної ловитви, коли слово, усне й писане, ставало пасткою.

Докторську дисертацію Любомир Сенік захистив 1995 р. під назвою, у якій відбилися події нового українського відродження і відкритість перед ними автора дисертації — „Український роман 20-их років: проблема національної ідентичності“.

І докторська дисертація, і монографія під такою ж назвою — фундаментальне наукове дослідження, позначене глибиною погляду на літературні явища і талантом інтерпретатора. Відтоді Любомир Сенік написав і видав кілька поважних наукових розвідок, під його редакцією виходять „Літературознавчі зошити“ Інституту літературознавчих студій, за його ініціативи й безпосередньої участі проведено не одну наукову конференцію.

Якщо узагальнити науковий напрям, який нині представляє Любомир Сенік, то треба сказати, що це насамперед філософія літератури ХХ ст., роздуми над явищами „трагічної свідомості“, з якої виокремлюється поняття „свідомість зони“, коли над мисленням, над душею, над словами існує невідступний контроль, а той, хто намагається вийти з цієї „зони“, мусить загинути, як Валерій Марченко, як Василь Стус.

Природно, що в людини з такими думками наукова й науково-організаційна діяльність — лише одна з граней творчої екзистенції. В останнє десятиліття побачили світ художні твори Любомира Сеніка, насамперед роман „Ізійди, сатано“, який написаний в 70-ті роки ХХ ст., а вийшов окремою книгою 2000 р. Одна за одною, немов „дощ Божих букв“, з'являються книжки новел і повістей Любомира Сеніка: „На червоному полі“ (1998), „Трамонтана“ (2003), „У просторі розп'яття“ (2007), романи „Сьома брама“ (2004) і „Парабола“ (2005) і, книги віршів „Таїна (2009) і „Тремтлива далечінь“ (2010). Уже самими назвами автор підкреслює належність своїх творів до християнської традиції, у дзеркалі якої відбиваються його гострі і драматичні сюжети. Випробування, які випадають

на долю української людини у ХХ ст., сприймаються не лише як продовження-прирошення цієї традиції, а як її небувалі прояви. Про що б не писав Любомир Сенік, його духовний досвід завжди цікавий для іншої людини, бо це досвід, винесений зі складних колізій зовнішнього й внутрішнього світу автора, з переконання, що минуле нікуди не дівається, а впадає в теперішнє і в майбутнє, як сказано в одному з його віршів:

*У невідоме птах летить,
За синім обрієм розтане,
За тим, за берегом незнаним,—
Душа для вічності постане,
Хоч днесь — лиш незворотна мить.*

Навіть у віршах Любомира Сеніка, не кажучи вже про його прозові твори, відчувається епічність мислення, коли окремі ліричні стани душі складаються в сюжет цілої книжки, що особливо помітно в збірці сонетів „Тремтлива далечінь“.

Попри все інше, Любомир Сенік — відомий громадський діяч. 9 травня 1990 р. був обраний головою Львівської крайової організації Народного Руху України. Цій справі віддав багато часу й праці. Коли ж Рух почали перетворювати на партію, тоді залишився на первісних засадах його творення і передав кермо іншому. Певна річ, Сенік не був би самим собою, якби не описав пережитого й осмисленого в цей благодатний час національного піднесення. Його книжка „De rebus publicis“ (2007) стала писемним еквівалентом „рухівського“ образу Української держави.

Любомир Сенік — неповторна, харизматична постать сучасного наукового, літературного й товариського життя. Максималіст і романтик, який не вмів бути байдужим, своєю щирістю й творчою енергією він допомагає іншим збагнути високі пориви людської душі.

Нехай добро повернеться добром! На многії літа!

Богдана КРИСА

Дійсний член НТШ, академік НАН України, професор, доктор біологічних наук Михайло Андрійович Голубець зустрів своє 80-річчя сповнений творчих сил, енергії, задумів і нових ідей.

Народився М. Голубець 30 жовтня 1930 р. у с. Великий Любінь Городоцького повіту Львівського воєводства (тепер Городоцький р-н Львівської обл.). Його батьки були

добрими господарями і чесними людьми. Мати гарно співала, вишивала, а батько був працьовитим газдою. Дитячі та юнацькі роки Михайла проходили в атмосфері поваги до релігійних та культурних звичаїв, освітніх та патріотичних.

1948 р. сім'я М. Голубця переїхала до Львова. Невдовзі він вступає до Львівського сільськогосподарського інституту. У 1953 році здобув кваліфікацію інженера лісового господарства. А далі був прийнятий до аспірантури при кафедрі лісівництва цього інституту. Від 1954 року розпочав педагогічну діяльність у Львівському сільськогосподарському й лісотехнічному інститутах. Після закінчення аспірантури працював науковим співробітником у відділі меліорації й боротьби з ерозією ґрунтів Науково-дослідного інституту землеробства і тваринництва західних районів України.

Молодий науковець робить оригінальні узагальнення з низки цікавих наукових і практичних питань щодо росту, продуктивності, довговічності та вирощування культур ялини європейської в рівнинній частині західних областей України. Вони знайшли відображення в дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук (1960).

Від 1962 р. Михайло Голубець працює у наукових установах Академії наук УРСР — спочатку старшим науковим співробітником Науково-природознавчого музею, старшим науковим співробітником відділу експериментальної екології й біоценології Інституту ботаніки АН УРСР, завідувачем відділу й директором Державного природознавчого музею. Від 1974 р. — заступник директора з наукової роботи Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного АН УРСР і керівник Львівського відділення цього ж інституту, а від 1991 до червня 2007 р. — директор Інституту екології Карпат НАН України. Тепер є почесним директором і завідувачем відділу екосистемології цього ж інституту.

У 1969 р. здобув ступінь доктора біологічних наук, з 1978 — професор і член-кореспондент АН України, а з 1990 — академік НАН України. У 1992 р. отримав звання заслужений діяч науки і техніки України, у 2005 — став Лауреатом державної премії в галузі науки і техніки України. Нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1980) та орденом „За заслуги III ступеня“ (1998).

У 1960-х рр. Михайло Голубець уперше для території Українських Карпат склав карти теперішнього й корінного (первинного) рослинного покриву. Це дало можливість визначити глибину й напрями антропогенних змін рослинності, провести причинно-наслідковий аналіз поясності клімату та ґрунтів у горах, опрацювати наукові підходи до аналізу висотно-зональної диференціації природно-територіяльних комплексів і запровадити в геоботаніку поряд з традиційними уявами про верхню й нижню межі поняття про зовнішню й внутрішню межі гірських рослинних поясів. Разом з проф. Костянтином Малиновським він розробив принципи еколого-фітоценологічної класифікації рослинності і здійснив геоботанічне районування Українських Карпат.

Серед робіт цього періоду значне місце у творчій спадщині Михайла Голубця займають дослідження особливостей формування виду ялини європейської, її поширення у післяльодовиковий період, систематичного положення у межах роду й внутрішньовидової структури, екологічних, морфологічних і лісівничих особливостей її різновидностей та форм. Наслідки цих досліджень заклали наукові основи селекції й насінництва цього деревного виду. Велике практичне значення мають також розроблені наприкінці 1960-х рр. лісорослинне та лісогосподарське районування Українських Карпат, рекомендації до поліпшення структури, підвищення стійкості й продуктивності ялинових лісостанів. Результати цих робіт узагальнені у докторській дисертації М. Голубця „Ялинові ліси Українських Карпат“ й опубліковані в монографії „Ялиники Українських Карпат“ (1978; російською мовою).

Від 1970-х рр. свою наукову діяльність Михайло Андрійович пов'язує з екологією угруповань і біогеоценологією. Він стає ініціатором й організатором комплексних досліджень структурно-функціональної організації наземних екосистем у західних областях України, запровадження методів системного аналізу, математичного моделювання й кібернетики в екологію. Згодом вчений розробляє фундаментальні ідеї про якісно

новий характер взаємовідносин між біотичною й соціальною формами організації на планеті, розкриває кібернетичну суть цих взаємовідносин й обґрунтовує концепцію соціосфери як складної саморегульованої глобальної надсистеми. Ці питання синтезовані у монографії „Актуальні питання екології“ (1982; російською мовою).

Згодом проф. М. Голубець і керований ним колектив переходять до вивчення біогеоценологічного покриву великих територій, оцінки екологічних наслідків його антропогенної (зокрема урбаногенної) трансформації. Він розвиває теоретичні основи вчення про біогеоценологічний покрив як шар зосередження життя рослин, тварин, грибів і мікроорганізмів, звертає увагу на цей покрив як основний енергетичний, організаційний, біогеохемічний і середовищний блок біосфери, а також як продукційний, редуційний, ресурсний, оздоровчий, естетичний і середовищний компонент соціосфери. Аналізує структурно-функціональну суть промислових комплексів і міських систем як просторових компонентів біогеоценологічного покриву, обґрунтовує потребу двох рівнів їх пізнання: місто як антропогенна екосистема — об'єкт екологічних досліджень і місто як складна геосоціально-наалема — об'єкт комплексних геосоціологічних досліджень. Публікує низку праць з проблем комплексного глобального моніторингу стану довкілля, оцінки та охорони фітогенфонду і рослинного покриву. З-поміж них „Біосфера та охорона навколишнього середовища“ (1982), колективна монографія „Біогеоценологічний покрив Бескидів і його динамічні тенденції“ (1983, російською мовою).

На зламі 1980—1990 рр. Михайло Голубець бере участь у політичних процесах України. У 1990 р. обраний депутатом Верховної Ради України, очолював підкомісію з питань екології та охорони навколишнього природного середовища. У грудні 1991 р. брав участь у Біловезькій зустрічі глав держав Білоруси, Росії та України, під час якої припинено існування СРСР. Він — член президії і співголова Львівської крайової організації Народного Руху України, у 1995—1996 рр. — член Львівського облвиконкому, у 1996—2002 рр. — член Львівського міськвиконкому, заступник голови Львівської крайової організації Конгресу української інтелігенції.

М. Голубець — автор і співавтор таких праць, як „Антропогенні зміни біогеоценологічного покриву в Карпатському регіоні“ (1994), „Від біосфери до соціосфери“ (1997), „Плівка життя“ (1997), „Екологічна ситуація на північно-східному макросхилі Українських Карпат“ (2001), „Екосистемологія“ (2000), „Вступ до геосоціологічної“ (2005), „Концептуальні засади сталого розвитку гірського регіону“ (2007).

М. Голубець — редактор майже 30 колективних праць і монографій, щорічного бібліографічного покажчика „Українські Карпати“, член редколегій „Українського ботанічного журналу“, журналів „Ойкумена“, „Екологія та ноосфера“, „Зелені Карпати“ та ін. З його ініціативи і під безпосереднім керівництвом проведено чимало міжнародних, всеукраїнських і регіональних конференцій, семінарів і нарад. Він — куратор проекту МАБ-ба програми ЮНЕСКО „Людина і біосфера“ в Україні, голова секції „Фундаментальні та прикладні проблеми екології“ Наукової ради з проблем навколишньо-

го середовища і сталого розвитку НАН України, дійсний член Наукового товариства ім. Шевченка (від 22 жовтня 1998 р.), голова Львівського відділення Українського ботанічного товариства, віце-президент Лісівничої академії наук України, член Бюро відділення загальної біології НАН України та ін.

Цього року заслуженому професору Львівського медичного університету ім. Д. Галицького, дійсному членові НТШ (від 9 березня 1995 р.), академіку Академії медичних наук України Михайлові Петровичу Павловському виповнилося 80 років.

Народився Михайло Павловський 15 листопада 1930 р. у м. Берестечку на Волині. Ріс і виховувався

у дуже складних умовах: буремні події Другої світової війни, перші роки радянської влади та ін. В цих умовах він закінчив школу, а 1948 р. вступив на лікувальний факультет Львівського медичного інституту. Під час навчання захоплювався патологічною фізіологією, окулістикою, хірургією. Брав активну участь в роботі наукового студентського товариства.

1954 р. з відзнакою закінчив медичні студії. В 1954—1956 рр. продовжив навчання в клінічній ординатурі кафедри факультетської хірургії під керівництвом відомого професора — хірурга Ю. Караванова. Від 1956 р. працював ординатором хірургічного відділення Львівської залізничної лікарні. Продовжував свої наукові дослідження під керівництвом Ю. Караванова і 1959 р. захистив кандидатську дисертацію на тему „Портокавальні органоанастомози в хірургії цирозів печінки“. Після захисту (1959—1964) завідував II хірургічним відділенням, яке було базою кафедри факультетської хірургії. 1964 р. переходить у штат кафедри, у якій працює до сьогодні. До 1967 р. він — асистент, а з 1967 р. — доцент кафедри. Постійно вдосконалює хірургічну майстерність, опановує педагогіку, продовжує наукові дослідження. 1970 р. захищає докторську дисертацію „Матеріали до хірургії наднирникових залоз (клініка, діагностика і хірургічне лікування тотального, парціального і змішаних форм гіперкортицизму)“. Від 1974 р. стає проєктором з лікувальної роботи, від 1980 р. — з міжнародних зв'язків. 1973 р. обіймає посаду завідувача кафедри хірургії факультету вдосконалення лікарів. 1974 р. йому присвоюють звання професора. 1 липня 1976 р. повертається на кафедру факультетської хірургії на посаду завідувача кафедри. 1981 р. М. Павловського обирають ректором Львівського медичного інституту, який під його керівництвом переростає в медичний університет ім. Данила Галицького.

Від щирого серця бажаємо Ювілярові міцного здоров'я, довгих щасливих років життя, успіхів у науковій та громадській діяльності.

Микола КОЗЛОВСЬКИЙ

До 1998 р. М. Павловський очолює університет. Це був складний час переходу від тоталітарної системи до життя в незалежній Україні, і Михайло Петрович уміло і без втрат керував колективом. Від 1998 р. вчений знову завідує кафедрою хірургії. Нині Михайло Петрович — шановний глава Львівських хірургів, очолює хірургічну асоціацію. Він — член правління наукових товариств хірургів та ендокринологів України, голова Ради Львівських медичних товариств, дійсний член Наукового товариства ім. Шевченка і Українського лікарського товариства у Львові, почесний член товариства ім. Л. Ридігена (Краків), почесний член Академії медицини Польщі. Михайло Петрович — академік Академії медичних наук України і член-кореспондент Національної академії науки України, академік Вищої академії України і Нью-Йоркської академії наук.

М. Павловський нагороджений багатьма орденами і відзнаками, серед них — ордени Дружби народів, „Знак пошани“, Почесна Грамота Президії Верховної Ради України, орден „За заслуги“ III ст., медалі М. І. Пирогова, Л. Ридігера, золота медаль А. Швайцера, Велика Золота Зірка Міжнародної академії медицини А. Швайцера. Михайлу Петровичу двічі (1986 і 2000) присуджували Державну премію України. 2005 р. Вчена рада Львівського національного медичного університету ім. Д. Галицького обрала його заслуженим професором університету.

Михайло Павловський — автор понад 1000 наукових і навчальних посібників, у тому числі 15 монографій, 6 підручників, 12 авторських свідоцтв та винаходів. Він підготував 12 докторів наук і 37 кандидатів. Діяпазон наукової і хірургічної діяльності М. Павловського дуже широкий. Це хірургія органів шлунково-кишкового тракту, зокрема, печінки і жовчевих шляхів; операційне лікування захворювань ендокринних органів (щитоподібної, паращитоподібних залоз, наднирників, підшлункової залози, яйників); лікування синдрому поліорганної недостатності та тромбоемболічних ускладнень в абдомінальній та ендокринній хірургії; впровадження методів лапароскопії, ендоскопічних та ендоскопічних втручань, гемо- та лімфосорбції, плазмаферезу. Основні його праці: Портокавальные органоанастомози в хирургии циррозов печени (канд. дис.). Львів, 1959; Циррозы печени и их хирургическое лечение (монографія). К., 1966 (у співавт.); Материалы к хирургии надпочечных желез (клиника, диагностика и хирургическое лечение тотального, парциального и смешанных форм гиперкортицизма) (докт. дисс.). Львов, 1970; Селезінка (монографія). Львів, 1996 (у співавт.); Псевдокісти підшлункової залози (монографія).